

Nr 317.

Av herr **Dahlén**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 147, angående pension åt f. d. länsnotarien E. O. F. Forsgren.*

I kungl. prop. nr 147 har föreslagits pension åt f. d. länsnotarien E. O. F. Forsgren. Angående de skäl, som från Forsgrens sida anförts för utbekommande av viss ersättning av statsmedel, finnes i den kungl. prop. ingenting meddelat. Departementschefen nöjer sig med att framhålla, att »Forsgren har under åberopande av föreliggande omständigheter hos Kungl. Maj:t hemställt om utbekommande av viss ersättning av statsmedel».

Av Norrbottens länsstyrelses utlåtande av den 7 okt. 1926 framgår, att Forsgren på egen begäran erhållit avsked från länsnotarietjänsten. Angående orsaken till denna avskedsansökan anför länsstyrelsen bland annat följande. »Faktum synes dock vara, att Forsgren under sitt arbete i kolonisationsnämnden på grund av sin sinnesläggning och kanske delvis genom omständigheternas makt råkat in i en sinnesutveckling, som lett honom till att taga det ödesdigra steget att begära sitt avsked och som så småningom fört till sinnessjukdom».

Medicinalstyrelsen har enligt prop. avgivit det utlåtandet, »att Forsgren redan i oktober 1923, då han gjort ansökan om avsked från länsnotariebefattningen, varit av sinnessjukdom berövad förståndets bruk i den grad, att han icke kunnat bedöma innebörden och följderna av den av honom sålunda vidtagna åtgärden, samt att hans sjukdom vore av sådan beskaffenhet, att han kunde anses vara för framtiden till tjänstgöring oförmögen».

Efter de yttranden som avgivits av länsstyrelser, medicinalstyrelsen och statskontoret anför departementschefen, att, »det torde kunna antagas att, därest Forsgrens sinnessjukdom redan år 1923 varit känd, avsked ej blivit honom beviljat. Han skulle då i stället hava erhållit tjänstledighet på grund av sjukdom med rätt att bibehålla större delen av avlöningen. Om han av angiven anledning under fem på varandra följande år varit tjänstledig och därefter befunnits för framtiden oförmögen till tjänstgöring, hade han enligt den civila pensionslagens föreskrifter varit skyldig att avgå från tjänsten mot erhållande av pension till belopp ej understigande sjuttiofem procent av hel pension». Först flera år efter avskedandet har sinnessjukdom blivit konstaterad.

Departementschefen anser att eftersom Forsgren på egen begäran erhållit avsked har han icke någon rätt till ersättning men föreslår av *billighetsskäl* en årlig pension av 3,000 kronor. I fråga om engångsersättning som föreslagits av statskontoret säger departementschefen: »Däremot har jag ej fun-

nit tillräckliga skäl föreligga för att, på sätt statskontoret ifrågasatt, tillstyrka understöd retroaktivt för tiden före 1927».

Det förefaller mig som samma billighetsskäl som anförts för årlig pension borde gälla även förslaget om engångsersättning. Åtminstone synes mig det skäl som departementschefen anført för den föreslagna årliga pensionen, då han säger, »att det må till stöd för en dylik framställning även framhållas, att Forsgren under den tid, han innehåft ordinarie statstjänst, erlagt avgifter för egen pensionering, vilka avgifter han ej har möjlighet att återfå», borde gälla i lika hög grad om kravet på engångsersättning.

Emellertid, även om ena parten, myndigheterna, som yttrat sig i denna fråga, enbart stannat inför att anföra billighetsskäl för föreslagen ersättning, borde det vara på sin plats att även andra parten, nämligen Forsgren och framförallt den ortsbefolkning, som otvetydigt tagit hans parti i denna sak, också kunde få tillfälle att göra sig hörda.

I den ort där Forsgren nu är bosatt har ortsbefolkningen uppfattat vad Norrbottens länsstyrelse kallar omständigheternas makt såsom trakasserier från myndigheter och andra, vilket lett honom till det ödesdigra steget att begära sitt avsked. I en framställning som undertecknats av ett flertal personer i Nyhems socken och ingivits till socialdepartementet i början på januari månad i år heter det bland annat. »I Nyhems socken, där Forsgren nu är bosatt, vet alla människor att Forsgren är fullt klok och aldrig varit galen. Man är här också allmänt övertygad om, att Forsgren i sin strid med banker och myndigheter för rättvisans talan. För den skull har ock kommunalstämman i Nyhems socken under sistlidne november enhälligt uppdragit åt Forsgren att föra deras talan i gemensam sak mot dessa banker och myndigheter».

Bakom det sinnestillstånd, som av medicinalstyrelsen konstaterats som sinnessjukdom, kan måhända ligga trakassarier. I professor Gadelius anförande angående Forsgren (kungl. medicinalstyrelsens protokoll 11 aug. 1926 § 11) uttalas: »Jag finner det icke osannolikt, att vissa moment i hans antecedentia förekommit, som kunna rubriceras som personliga motgångar, ja, kanske har hans arbete ej blivit fullt så uppskattat som det förtjänat och kanske förefinnes sålunda rimlig anledning till missnöje och olust».

Även om det skulle kunna göras gällande att vissa stycken i Forsgrens inlagor äro så avfattade, att de göra intryck av överspändhet eller ensidighet, så torde det icke kunna bevisas att hans skrifter endast ha sin orsak i sinnessjukdom. Det kan tänkas att en förföljd och trakasserad man kan tillgripa originella medel för att få fram en opinion för sin sak.

Angående Forsgrens påståenden och anklagelser synes ingen undersökning ha skett. En sådan undersökning hade givetvis bort ske innan utlåtande om sinnessjukdom avgivits.

Helt givet kan en enskild riksdagsman icke på den tid som stått till buds så grundligt undersöka de förhållanden, som ligga bakom denna sak, att det är möjligt att avgiva ett bestämt omdöme om de trakasserier som påståtts föreligga. Dock synes som om reella grunder möjligen finnas för att

fråga sig, om ej för denna ersättnings utbetalande kan anföras även andra än bara billighetsskäl. En undersökning om riktigheten av Forsgrens påstående om trakasserier borde därför företagas.

Vad slutligen beträffar statskontorets förslag om ett retroaktivt understöd av 6,000 kronor för tiden före 1927, anser jag det rättvist att riksdagen beviljar detta, dock under den förutsättningen att en form kan finnas, som omöjliggör dessa medels tagande i mät för eventuellt ogulden skuld.

På grund av vad jag här ovan anfört får jag hemställa, att riksdagen måtte besluta,

1) att till f. d. länsnotarien Edvard Oskar Ferdinand Forsgren må från och med den 1 januari 1927 under hans återstående livstid från allmänna indragningsstaten utgå en årlig livränta av 3,000 kronor,

2) att till Forsgren därutöver utbetalas en engångsersättning av 6,000 kronor att utgå av medel från allmänna indragningsstaten.

Stockholm den 6 mars 1927.

J. P. Dahlén.
